

МЕДОНОСНІ РОСЛИНИ ЛУЧНИХ УГІДЬ ОКОЛИЦЬ С. ЯХНИКИ, ЛОХВИЦЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВЩИНИ

Орлова Л.Д., Рожко А.І.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Лучні угіддя займають близько 1/4 території нашої країни. Їх цінність для тваринництва і бджільництва залежить від природних особливостей зони, родючості ґрунтів і ступеня зволоженості ділянки. У деяких випадках сінокісні площі можуть бути джерелом продуктивного медозбору, забезпечуючи добовий приріст маси контрольного вулика в межах 4 – 5 кг. Але часто бджоли не можуть використовувати медоносну рослинність луків, тому що сінокіс на луках збігається з масовим цвітінням лучної рослинності, а на пасовищах випасають худобу, бджоли на початку літа можуть використовувати незначну частину нектару. Лише на землях, що непридатні для сіножатей та випасання тварин - протягом усього літа, Медопродуктивність лучних угідь становить від 50 до 80 кг/га [1].

Медоносна рослинність є одним з основних природних кормових ресурсів для бджіл, тому детальне її вивчення має важливе значення для бджільництва. Існування бджіл неможливе без оточуючих нас медоносів, що виділяють нектар, який необхідний для підтримання їх життєдіяльності. Крім нектару бджоли використовують пилок, як білковий і вітамінний корм, а також збирають падь, медяну росу [3].

Мед широко застосовують для лікування внутрішніх, нервових, хірургічних захворювань. У ньому гинуть дизентерійна і кишкова палички, стрептококи і стафілококи. Застосування в медицині бджолиного воску зумовлено наявністю бактеріостатично діючих речовин, а також вітаміну А, що виявляють протимікробну дію і відіграють дуже важливу роль у живленні шкіри [4]. Але лікарські властивості мають не лише продукти бджільництва, а й самі медоносні рослини.

У ході дослідження нами було виявлено 45 видів медоносних рослин на заплаві околиць с. Яхники, Лохвицького району Полтавщини, які є представниками таких родин як Бобові, Складноцвіті, Губоцвітих, Шорстколистих, Розові, Маренові, Черсакові, Фіалкові, Геранієві, Зонтичні, Гвоздичні, Плакункові, Жовтецеві.

Медопродуктивність – це кількість меду, яку теоретично можуть виробити бджоли з нектару, що виділяє один гектар суцільних насаджень того чи іншого медоносу [2].

Вивчаючи та аналізуючи літературні джерела [1; 2; 3], ми виявили, що Медопродуктивність вивчених рослин коливається в межах від 15 до 500 кг/га (табл. 1.1)

Таблиця 1.1

Медпродуктивність рослин околиць с. Яхники, Лохвицького району, Полтавщини

№п\п	Українська назва	Латинська назва	Медопродуктивність, кг\га
	Жовтець їдкий	Ranunculus acris L.	15
	Підбіл звичайний	Tussilago farfara L.	25 – 30
	Чорнокорінь лікарський	Cynoglossym officinale L.	25 – 30
	Вовчуг польовий	Ononis arvensis L.	30 – 40
	Любочки осінні	Leontodon autumnalis L.	30 - 35
	Перстач гусячий	Potentilla anserita L.	35

Гірчак зміїний	<i>Polygonum bistorta</i> L.	40
Миколайчики плоскі	<i>Eryngium planum</i> L.	40 – 60
Нечуй-вітер волохате- нський	<i>Hieracium pilosella</i> L.	45
Лядвинець український	<i>Lotus ucrainicus</i> Klok	20 – 50
Дивина борошніста	<i>Verbascum lychnitis</i> L.	60
Свербіжниця польова	<i>Knautia arvensis</i> (L.) Coulf	60
Фіалка триколірна	<i>Viola tricolor</i> L.	70
Герань лучна	<i>Geranium pratense</i> L.	70
Горошок мишачий	<i>Vicia cracca</i> L.	70
Дрік фарбувальний	<i>Genista tinctoria</i> L.	70
Золототисячник зви- чайний	<i>Centarum erythraea</i> Rafn.	75
Жовтий осот болотний	<i>Sonchus palustris</i> L.	90
Лопух великий	<i>Arctium lappa</i> L.	90
Парило лікарське	<i>Agrimonia eupatoria</i> L.	90
Плакун верболистий	<i>Lythrum salicaria</i> L.	90
Конюшина лучна	<i>Trifolium pratense</i> L.	80 – 100
К. польова	<i>T. avense</i> L.	80 – 100
К. суницевидна	<i>T. fragiferum</i> L.	80 – 100
К. гірська	<i>T. montanum</i> L.	80 – 100
К. повзуча	<i>T. repens</i> L.	80 – 100
Льоннок звичайний	<i>Linaria vulgaris</i> Mill.	90 – 100
Шавлія лучна	<i>Salvia pretensis</i> L.	100
Цикорій дикий	<i>Cichorium intybus</i> L.	100
Підмареник справжній	<i>Galium verum</i> L.	100
Астрагал дацький	<i>Astragalus danicus</i> Retz.	100
Кульбаба лікарська	<i>Taraxacum officinale</i> Webb ex Wigg.	105
Чабрець Паласів	<i>Thymus pallasianus</i> H. Braun	120
Суховершки звичайні	<i>Prunella vulgaris</i> L.	120
Еспарцет виколистий	<i>Onobrychis viciifolia</i> Scop.	120
Шавлія дібровна	<i>S. nemorosa</i> L.	130
Оман британський	<i>Inula britannica</i> L.	130
О. високий	<i>I. helenium</i> L.	130
Борщівник сибірський	<i>Heracleum sibiricum</i> L.	150
Алтея лікарська	<i>Althaea officinalis</i> L.	150
Живокіст лікарський	<i>Symphytum officinale</i> L.	160
Вероніка широколи- ста	<i>Veronica teucrium</i> L.	170
Буркун лікарський	<i>Melilotus officinalis</i> (L) Pall.	200
Люцерна серповидна	<i>Medicago falcate</i> L.	200
Синяк звичайний	<i>Echium vulgare</i> L.	400

Проведені дослідження показали, що найбільш висока медпродуктивність спостерігається у таких представників як синяк звичайний, буркун жовтий, алтея лікарська, а - найнижча у любочок осінніх та лядвенцю українського. Вивчені рослини відносяться до 13 родин, найбільш чисельною є родина Бобові, 13 – видів, 9 – належать до родини Складноцвіті, 4 – до Губоцвітих, 3 представники належать до родини Шорстколистих, по два представники відносяться до родин Розові та Ранникові; родини Маренові, Черсакові, Фіалкові, Геранієві, Зонтичні, Гвоздичні, Плакунові, Жовтецеві представлені по одному виду медоносних рослин.

Література

1. Глухов Михаил Михайлович. Медоносные растения / М.М. Глухов. – изд. 7-е, перераб. и доп. – М.: Колос, 1974. – 348 с.
2. Довідник пасічника / В.П.Поліщук, В.А. Гайдар, М.І. Чергик [та ін.]; за ред. А. Кучерук. – К.: Урожай, 1990. – 302 с.
3. Леонід Іванович Бондарчук. Атлас медоносних рослин України / Л.І. Бондарчук, Т.Д. Соломаха, А.М. Ілляш [та ін.]; за ред. Р.Ф. Клименко. – К.: Урожай, 1993. – 250 с.
4. Шеметков М.Ф. Медоносные растения / М.Ф. Шеметков, Е.Т. Клименкова – Минск: Урожай, 1964. – 276 с.

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ПАРКУ «ПЕРЕМОГИ» СМТ. НОВІ САНЖАРИ (ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ)

Панасенко Т.В., Гужва А.М.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Одним із основних елементів благоустрою населених пунктів є паркові насадження, які представляють вагомий культурно-історичний, пізнавально-виховний, науковий, санітарно-екологічний, художньо-естетичний інтерес. На території Полтавської області цінні парки охороняються в «колекційному блоці» природно-заповідної мережі (1 – дендропарк, 18 – парків-пам'яток садово-паркового мистецтва та 9 – пам'ятки природи) [1]. Таким об'єктом є парк «Перемоги» – ботанічна пам'ятка природи місцевого значення, який призначений для відпочинку та проведення активного дозвілля жителів і гостей селища.

Парк розташований на правому березі р. Ворскла селища Нові Санжари Полтавської області та займає площу 3,4 гектара. Територія переважно рівнинна. Залежно від особливостей просторової організації насаджень парк можна віднести до напіввідкритих, оскільки на його території поєднуються відкриті ділянки з високим деревостоєм.

Парк був закладений у 1870-1880 роках адвокатом із Петербурга Перцовичем, який мав у Нових Санжарах літній дерев'яний будинок для відпочинку. Крім того, на території парку розміщувалася конюшня, де приймали екіпажі коней гостей. Паркові насадження гармонійно прикрашали мармурові скульптури (на зразок тих, які були у Петербурзі). Поливна система з мармуру дозволила виростити цінні деревні рослини, декоративність яких приваблювала в усі пори року. Біля будинку адвоката були розбиті квітники, які прикрашались художніми вазами та насадженими кущами бузку.

Після революції скульптури були вивезені, приміщення розбите, яке пізніше було реконструйоване під будинок культури селища. За час існування парку «Перемоги» видова різноманітність деревних видів постійно змінювалася.

Рішенням Полтавського облвиконкому №329 від 22.07.1969 року парк оголошено ботанічною пам'яткою природи місцевого значення. У 1973 році, на честь 30-ї річниці визволення районного центру, селища Нові Санжари, від німецько-фашистських загарбників, згідно з рішенням Новосанжарської селищної ради, парку відпочинку присвоєно назву «Парк Перемоги». Саме в цей день парк переданий районному центру культури і дозвілля. Охоронне зобов'язання, видане Міністерством екології та природних ресурсів України Державним управлінням екоресурсів у Полтавській